

Antwoord

van Gedeputeerde Staten op vragen van

G.A. van de Breevaart (CU&SGP)
(d.d. 17 december 2020)

Nummer
3708

Onderwerp
Vraagtekens bij (milieu) afbraak windmolens

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op dit moment bevinden we ons in een energietransitiefase. Althans, een van een grote omvang met ook nog een wettelijke tijdsdruk. De kans dat o.a. door de omvang maar ook door de tijdsdruk zaken in de verdrukking komen is niet onwaarschijnlijk. Zaken waar we achteraf van zullen zeggen: dat hadden we beter vooraf goed kunnen en moeten regelen. Wie van PS wil niet zo goed mogelijk voor de volgende generatie te zorgen? Daarom denkt de ChristenUnie & SGP fractie dat het goed zou zijn om, ondanks tijdsdruk en omvang van de transitie, ook oog te hebben voor zaken (als gevolg van huidige keuzes) die, bij gezondheid, over grofweg 25 jaar op ons en/of de volgende generatie af gaan komen. Er vanuit gaande dat de volledige levensduur van de energieopweksystemen wordt uitgelopen. In het kader van het RES proces heeft onze fractie er al enkele keren aandacht voor gevraagd. Echter, een nieuwe aanleiding om dit aan te kaarten is de verschenen column van Simon Rozendaal in weekblad Elsevier. Deze is als bijlage bij de vragen bijgesloten.

Daarnaast hebben we op dit moment te maken met energieopweksystemen die binnen enkele jaren al aan het einde van de levensduur zijn. Als fractie hebben we onvoldoende in beeld welke rol de Provincie in de afwikkelingen van oude windparken heeft. Ook weten we onvoldoende hoe e.e.a. nu contractueel maar ook praktisch is geregeld en wat mogelijke gevolgen daarvan zijn voor mens, dier en milieu. Daarom willen enkele vragen voorleggen aan GS.

1. *Wat is de inhoudelijke reactie van GS op de column "O zo duurzaam, windmolens met fossiele wieken" van Simon Rozendaal?*

Antwoord

Ondanks het gebruik van fossiele grondstoffen bij de productie van energieopweksystemen wordt met windturbines de inzet van fossiele energie bespaard. Voor windenergie op land geeft het CBS voor 2019 aan dat het vermeden verbruik van fossiele energie 56.519 TJ betreft. Dat komt overeen met een vermeden uitstoot (emissie) van van ca. 3.617 kton CO₂.

Met het Klimaatakkoord van Parijs en het nationale Klimaatplan werken we toe naar een samenleving en economie gebaseerd op duurzame energie. Dit vraagt om een actieve inzet op verduurzaming van bronnen voor o.a. elektriciteit, en hiermee het benutten en stimuleren van kansen voor o.a. innovatie en circulariteit.

We streven naar een duurzaam en circulair energie- en grondstoffensysteem. Het gebruik van duurzame opwek draagt daaraan bij doordat het verbranden van grondstoffen (olie, gas en kolen) wordt vermeden en de installaties voor het grootste deel gerecycled kunnen worden. Windturbines zijn nu al voor ca. 90% recyclebaar. De fossiele energie die nu nog wordt gebruikt bij de productie, onderhoud en ontmanteling van windturbines is binnen drie tot zes maanden terugverdiend.

Binnen het veld van windenergie is er steeds meer aandacht voor het vraagstuk circulariteit, waaronder wat te doen met de materialen na ontmanteling van windturbines, maar ook vanuit wat er al kan aan de voorkant van windenergie, bij ontwerpproces. In dit kader voeren we gesprekken samen met onder meer de windbranche, het rijk en andere overheden, kennisinstellingen, universiteiten en bedrijven om hier invulling aan te geven vanuit ieders rol. Denk hierbij aan het opbouwen van netwerken, kennisdeling en onderzoek.

2. *Zijn de gevolgen van ontwikkeling en afbraak van duurzame energieopweksystemen voldoende gedekt in het RES-proces? Dit, zowel qua milieutechnische gevolgen als financiële gevolgen?*

Antwoord

Zoals bij vraag 1 aangegeven zijn duurzame energieopweksystemen de schoonste en meest circulaire energiesystemen die beschikbaar zijn. De milieutechnische gevolgen van productie en verwerking van de installatie zelf zijn in principe verwaarloosbaar over de gehele levenscyclus, en de betreffende sectoren werken eraan deze nog verder te beperken. Eerder hebben wij u al geïnformeerd dat wij de RES regio's op uw verzoek hebben geïnformeerd over de energie-terugverdiëntijden van de productie van energie-opweksystemen.

3. *Mochten de gevolgen van de ontwikkeling en afbraak onvoldoende zijn gedekt in de RES, wat zal daarop de rol en actie zijn van GS richting de RES partners?*

Antwoord

De milieutechnische en financiële gevolgen van de ontwikkeling en ontmanteling achten wij vooral van toepassing op de projectfase na het RES-proces, omdat dan duidelijk c.q. concreet is welke energieopweksystemen worden gerealiseerd. Dit betekent niet dat het gesprek hierover dan pas gevoerd wordt. De aandacht voor de ontmanteling en wat er gebeurt met de materialen hierna groeit. Goede afspraken bij elk opweksysteem over de ontmanteling, zowel milieutechnisch als financieel, zijn daarbij belangrijk. In principe zijn bij elk opweksysteem afspraken gemaakt hierover. Zie voorts het antwoord bij vraag 1.

4. *Eerder heeft onze fractie gepleit voor een fonds waarin jaarlijks geld wordt gestort (door de regio's en of exploitanten) zodat aan het eind van de levensduur de energieopweksystemen fysiek en milieutechnisch kunnen worden afgebroken. Is naar de mening van GS zo'n fonds nodig?*

5. *Is bij GS bekend bij elke windpark wie verantwoordelijk is voor het verwijderen van de windmolens en is contractueel geregeld dat die partijen ook alle kosten daarvoor voor hun rekening nemen?*

Antwoorden op vragen 4 en 5

Wie verantwoordelijk is voor het verwijderen van de windturbines is in de vergunning geregeld, niet in de contracten. In principe is de exploitant voor het verwijderen van de windturbines en de kosten hiervan verantwoordelijk.

6. *Is bij GS bekend hoe contractueel is afgesproken binnen hoeveel tijd na het verstrijken na vergunning of levensduur de molens inclusief fundatie etc. moeten zijn verwijderd?*
7. *Mocht dit nog onvoldoende geregeld zijn, is GS bereid dit expliciet aan te kaarten bij de partijen die overeenkomsten sluiten met exploitanten van windmolens.*
8. *Mocht GS daar onvoldoende zicht op hebben, is GS bereid dat inzicht te verwerven?*

Antwoorden op vragen 6, 7 en 8

In de vergunning is geregeld op welke termijn en wat er bij de ontmanteling van een windpark moet worden opgeruimd en wat moet blijven.

9. *Hoe zijn de fysieke- en milieuaafbraak, verwijdering, en kosten afgedekt in het contract welke de Provincie heeft met de exploitant van bijvoorbeeld Windpark Spui?*

Antwoord

Deze zijn geregeld in de vergunning.

10. *Heeft GS in beeld wanneer er in Zuid-Holland windmolens afgebroken gaan worden de komende tijd? En zo ja, kunt u ons daar inzicht in geven?*

Antwoord

De verwachting is dat op de volgende locaties de windturbines worden vervangen of levensduurverlenging krijgen:

- Jaar 2021:
  - Landtong Rozenburg, regio Rotterdam (10 turbines totaal 15 MW)
  - Clothildes, regio Hoeksche Waard (6 turbines totaal 4.8 MW)
  - Hartelkanaal, regio Rotterdam (5 turbines totaal 12 MW)
- Jaar 2022: Hartelbrug II, regio Rotterdam (8 turbines totaal 24 MW)
- Jaar 2023: Dintelhaven, regio Rotterdam (5 turbines totaal 15 MW)
- Jaar 2024: Haringvlietdam zeezijde, regio Rotterdam (3.6 MW)

11. *Heeft GS in beeld wat er met de afgebroken molens (en restanten daarvan) wordt gedaan?*

Antwoord

De meeste windturbines worden grondig nagekeken, herkeurd voor een nieuwe draaiperiode en geplaatst in het buitenland of blijven voor een nieuwe periode staan. Niet langer bruikbare molens gaan een recyclingtraject in, waarbij de bruikbare onderdelen veelal worden ingezet als reserve-onderdelen en de andere onderdelen van de materialen worden verwerkt. Zie voorts het antwoord bij vraag 1.

Den Haag, 19 januari 2021

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,   voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit